

SCHIMMENSPEL

24 Januari 2022

23 januari. Alweer marcheren we mee in een Brusselse corona-betoging. Zo'n 50.000 deelnemers, volgens politie en pers. Niet enkel Belgen maar ook buitenlanders, waaronder *Freiheitsstrychler* (<https://freiheitstrychler.ch/>).

Zoals bij vorige gelegenheden zijn de 'casseurs' present: donker uitgedost, gemaskerd, *black bloc*, parasiterend op de manifestatie. Antifa's, anarcho's, hooligans, *whatever*. Zij stichten brandjes, tikken ramen en beïnvloeden het uitzicht van de betoging met knal- en vuurwerk en rooktootsen. Op het einde van de betoging zuigen zij alle aandacht naar zich, via een 'confrontatie' met de politie: een vorm van gewelddadig straattheater dat gretig door de media wordt geregistreerd en becommentarieerd. Politici krijgen de gelegenheid om plechtig 'het geweld te veroordelen' en de zogenaamde 'antivaxers' af te schilderen als een zootje gestoord. Op de kleinere betogingen in Antwerpen waren de casseurs niet present en deze evenementen hadden hierdoor een ander verloop en een andere sfeer.

Casseurs-provocateurs zijn een oud fenomeen. Marx schreef uitvoerig over het 'Lumpenproletariat' en hun feitelijke associatie met de gevestigde macht. Hun systematische verschijning als een soort bloedzuiger op de coronabetogingen roept de vraag op wie dit organiseert. In hun acties zit structuur en systeem. Gezien het effect van hun interventies kan men vermoeden dat instanties die 'coronamaatregelen' promoten (pasjesplicht en maskerdracht) onderwaterbegeleiding geven. Het kan niet anders of politionele instanties kennen deze groepen. In België is men bij wet verplicht herkenbaar te zijn op straat doch deze lieden lopen urenlang rond, gemaskerd, in pseudo-uniform en in groep, allerlei operaties uitvoerend zonder dat hen een stro in de weg wordt gelegd. Gedeeltelijke sturing op afstand van dit soort groepen (via infiltranten, en met permanente aandacht voor 'plausible deniability') lijkt een reële mogelijkheid (al zal de grote meerderheid van deze mensen wel degelijk reellen omdat zij menen hierdoor het goede te doen). Als buitenstaander kan men enkel oplettend toekijken.

Het fenomeen van de casseurs is slechts één aspect van het schimmenspel dat ons omringt. Schijnbaar niet samenhangende gebeurtenissen vormen, wanneer men een iets bredere tijdschaal bekijkt, bepaalde patronen. Minister Vandembroucke en eerste minister De Croo verwierpen het idee van verplichte vaccinatie. Maar dit is een schimmenspel en woorden blijken kameleons; nu is vaccinatiedwang OK. Minister Van Quickenborne sprak zich éénduidig uit tegen de pasjesmaatschappij¹. Vervolgens worden de pasjes ingevoerd.

¹ "Nee, we willen geen pasjesmaatschappij. Wij verzetten ons met de liberalen tegen een veralgemening en vrijblijvende invoering van een vaccinatiepaspoort. Tijdelijk en uitzonderlijk gebruiken om deze zomer meer mogelijk te maken, zoals festivals en reizen? Akkoord. Maar mensen een pas laten tonen om bijvoorbeeld een café of een

De minister verwees naar de verschijning van de deltavariant van het virus om de invoering van de dystopie te verantwoorden (alsof deze deltavariant de betekenis kan beïnvloeden van de uitdrukking 'no way' = 'nooit; 'in geen geval'). Op een vergelijkbare manier hoorde men Vlaams minister van onderwijs Weyts uitleggen (Radio 1, 28 okt.2021), op het ogenblik dat maskerdracht werd opgelegd aan oudere schoolkinderen, dat hij dit niet zag zitten voor zesjarigen². In december moesten deze kleine kinderen niettemin worden gemaskerd. Weyts was nog steeds geen voorstander van deze federaal ingevoerde ingreep maar legde zich erbij neer en riep de ouders op om "...niet te polariseren" (hetgeen betekent dat de maskergezinde 'pool' zijn zin krijgt). Invoering van maatregelen die door de invoerders zelf als verwerpelijk worden voorgesteld is op zich een dystopisch proces. Taal verwordt. Het maakt niet uit wat een politicus of 'expert' beweert; de waarheid van nu is de onwaarheid van morgen. Maskerdracht is overbodig maar strikt noodzakelijk. Vaccinatie leidt tot groepsimmunitet doch niet. Winkelkarretjes ontsmetten helpt vermits omgekeerd. De vernietiging van het woord blijkt uit alles. Kinderrechtencommissaris, discriminatiebestrijders, gerecht: ze zijn allemaal doof aan dezelfde kant. Lang hebben we gedacht, of tenminste in wanhoop willen geloven, dat de voortdurende afbrokkeling van essentiële begrippen niet meer zou zijn dan een interludium, een voorbijgaande aanval van wokisme, een korte fase van politieke verdwazing. Pas onlangs leerden we dat de woorden 'man' en 'vrouw' niets betekenen, net zoals tevoren woorden als 'God', 'heilig', 'mens' en 'gezin' inhoudsloos zijn verklaard. Dus worden mannen- en vrouwentoiletten gefusioneerd. We hebben alles geslikt, omdat het 'maar' ging over woorden en symbolen. Doch het verhaal eindigt niet met de herschrijving van woordenboek en grammatica en met de verwijdering van standbeelden. Indien de mens niet bestaat is het menselijk gelaat een leugen. Dus wordt de prothesesnoet ingevoerd, in eerste instantie onder het mom van 'volksgezondheid'. En indien de mens niet bestaat kan evengoed de menselijke bloedsomloop worden genationaliseerd, bv. ten bate van Pfizer. Het gaat stap voor stap, volgens een schijnlogica die verdooft. We worden binnengelokt in een spiegelpaleis waar de woorden achter iedere hoek van betekenis veranderen. Begrippen als 'vaccin', 'vaccinatie' of 'pandemie' werden daadwerkelijk geherdefinieerd³.

bioscoop binnen te gaan? En voor langere tijd? No way. We mogen onze bevolking niet in twee groepen verdelen" (Van Quickenborne, Facebook, 15 mei 2021). Vergelijkbare uitspraak van minister Vandenbroucke: "**We gaan nooit alleen gevaccineerden toelaten in café**" (Nieuwsblad, 7 april 2021) wat haaks staat op het G-systeem dat nu door de socialisten wordt bepleit. In 'De Zevende Dag' (12 dec. 2021; 48'45") verantwoordt Van Quickenborne de 'bocht' met de woorden: "**15 mei, dat was op een ogenblik (...) dat de experten zeiden: 'met een vaccinatiegraad van 70-80% kan je eruit geraken'. Wat is er toen gebeurd? In de zomer heeft de delta-variant het overgenomen**". Dit soort 'bochten' is geen bewijs voor de intrinsieke onbetrouwbaarheid van de betrokken individuen maar illustreert wel dat zij veel meer dan zichzelf beseffen als drijvende kurken meebewegen op een golfslag die zij niet controleren zodat hun verklaringen en standpunten grotendeels betekenisloos zijn.

² "Ik zie het ook niet zitten dat kinderen van 6-7 jaar mondklappers moeten dragen. Naarmate de leeftijd daalt, daalt ook de effectiviteit van die maatregel: jonge kinderen moeten dat ook kunnen ophouden, zien het nut niet. De oudere kinderen begrijpen dat beter, gaan daar matuurder mee om".

<https://www.vrt.be/vrtnews/nl/2021/10/28/coronablog-28-oktober-2021/>

³ <https://www.citizensjournal.us/the-cdc-suddenly-changes-the-definition-of-vaccine-and-vaccination/>
<https://undercurrents723949620.wordpress.com/2021/03/22/the-definition-of-pandemic-has-been-altered/>

We worden getraind om onwerkelijkheden gedachtenloos te interioriseren. Ik bekijk de VRT-berichtgeving over de laatste betoging op hun webstek (nooit televisie gehad). Het grootste deel van de berichtgeving betreft zoals gewoonlijk de casseurs. Sprekers op manifestatie zijn ‘controversieel’ (‘controversieel’ of ‘omstreden’ zijn nieuwspreektermen, in de media gebruikt ter verdachtmaking van wie afwijkt van het gevestigd discours). Minister van Binnenlandse Zaken Verlinden noemt de belaging van de politie terecht ‘schandalig’ maar zwijgt over de ‘schandalige’ manier waarop de regering de bevolking belaagt en daarbij de politie misbruikt om haar mensonterende ‘maatregelen’ op te leggen. Terwijl de ‘vierde prik’ wordt ingeleid zegt Verlinden dat zij ‘hoopt’ dat de coronapas snel verdwijnt: zij “...**wil de coronapas niet langer in leven houden dan strikt noodzakelijk**”. Hoe handig geformuleerd! Deze vermeende ‘strikte noodzakelijkheid’ is een onwerkelijkheid. Er is niets ‘noodzakelijk’ aan de ‘coronapas’. Niettemin zal blijken (tenzij het verzet volhardt) dat de pasjes *ad infinitum* ‘strikte noodzakelijk’ blijven⁴. Zoals ook de verplichte snoetprothese: de onbestaande mens, die man is noch vrouw, moet leren om zich te schamen voor zijn mensachtig gelaat. Stap voor stap. Dat is niet de bedoeling van Verlinden, of van andere ministers, of van experts of journalisten. Maar al deze mensen drijven op de onderliggende golfslag van de macht en de geestelijke dynamiek die leeft in deze golfslag is ondermenschelijk. Dat is de grote les die wij thans leren: de mens die macht uitoefent over de evenmens bevindt zich *ipso facto* in de macht van de grote vijand van de mens.

The screenshot shows the HLN news website interface. At the top, there are icons for weather and virus testing. The navigation bar includes categories like NIEUWS, SPORT, SHOWBIZZ, NINA, IN DE BUURT, VIDEO, FUN, and MI. Below this, there are more specific categories: BIZAR, GELD, WETENSCHAP & PLANEET, iHLN, DRIVE, REIZEN, WOON, and ETEN. The main content area features two news items:

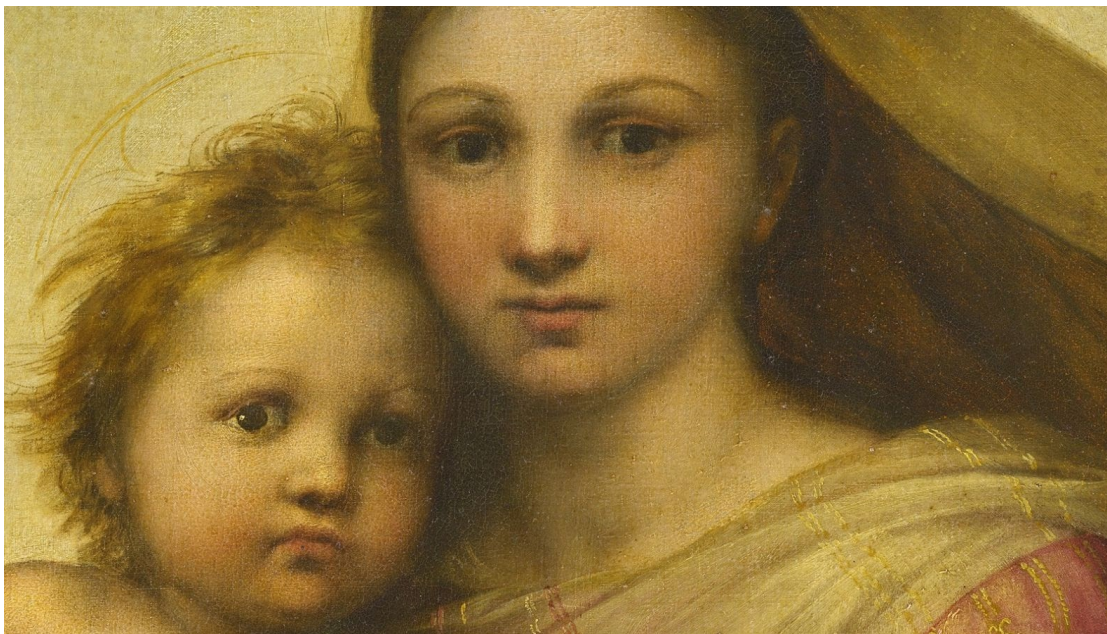
- WHO waarschuwt: "Pandemie met boosters bestrijden is geen levensvatbare strategie"** - Accompanied by an image of many syringes.
- Vandenbroucke verwacht dat booster nodig zal zijn voor groen licht op CST** - Accompanied by a video player showing Minister Frank Vandenbroucke speaking. A red box indicates 129 views.

Webstek *Het Laatste Nieuws* (11 jan.2022).

⁴ Voor grieprikken, voor andere prikken, voor de implementatie van de individuele koolzuurgasvoetafdruk... de mogelijkheden zijn eindeloos, zeker na elektronische fusie van het pasje met identiteitsbewijs en bankkaart. Het gebruik van pasjes en kunstsnooten zal op een bepaald moment worden uitgeroepen tot ‘verworvenheid’ van het ‘nieuwe normaal’: “**Mondmaskers in de trein kunnen een blijver zijn**” (Pierre Van Damme; De Morgen, 2 nov. 2020).

Palacio del Conde de Torresaura, Ciutadella de Menorca.

Raphael *Sixtine Madonna* (Dresden, Gemäldegalerie Alte Meister).

We schrijven jaar 2 van het covid-tijdperk. Een 'rijk der vrijheid' wordt in het vooruitzicht gesteld. Dit paradijs betreedt men met behulp van certificaten of paspoorten waarvan de invoering reeds bij het begin van de 'pandemie' door een kandidaat-Nobelprijswinnaar was aangekondigd⁵ en die momenteel door de injecterende overheden wordt uitgerold. Het systeem wordt niet voorgesteld als een tijdelijke maatregel. In principe kan het 'paspoort' mettertijd worden uitgebreid en gekoppeld aan allerlei nieuwe voorwaarden, al dan niet in verband met de 'volksgezondheid'. Aan de horizon tekenen zich de

⁵ <https://swprs.org/vaccine-passport-update/>

volgende injectierondes af. Het nieuwe normaal is veilig, ontsmet en ingeënt. Wie niet aansluit is asociaal en kan het 'rijk der vrijheid' niet betreden.

Naar dit nieuwe 'rijk der vrijheid' wordt gestreefd. De verwerkelijking ervan is onzeker. God geve dat bij voldoende mensen voldoende goede wil ontstaat om een totalitaire nachtmerrie af te wenden. Het dreigende 'nieuwe normaal' is niet verenigbaar met het ideaal van de menselijke vrijheid.

Over deze vrijheid moeten wij ons bezinnen, want zij wordt in vraag gesteld. In de ogen van de politieke macht en haar materialistische ideologen⁶ is menselijke vrijheid een illusie⁷, niet meer dan een manier van spreken. Volgens hen zit de mens opgesloten, samen met de hele schepping, in een kooi van blinde stochastische fysische wetmatigheden. Het menselijk individu is voor de materialist een klomp stof, een puur fysisch systeem, per zinloos toeval ontstaan. Voor de materialistische ideoloog betekent menselijke vrijheid hooguit wat extra ruimte voor de onmiddellijke sturing van het menselijk gedrag door de fysische en chemische processen binnenin het menselijk organisme. Anders gezegd: menselijke vrijheid betekent dat het individuele menselijke organisme een zekere ruimte krijgt om een betekenisloze 'eigen aandrang' te volgen. De 'vrijheid' van de mens wordt geacht identiek te zijn met de mogelijkheid om de aandrang te volgen voortgebracht door fysische en chemische processen verlopend binnen het 'eigen' lichaam. Het volgen van die aandrang genereert 'welbevinden' en 'geluk'.

Deze materialistisch visie is niet coherent. Het betoog berust op het idee dat de werkelijkheid zuiver stoffelijk is. De psyche, inclusief de bewuste ervaring van welbevinden en geluk, wordt geacht een epifenomeen te zijn dat in laatste instantie volledig bepaald wordt door stoffelijke processen. Het blijft echter onuitgelegd (en onuitlegbaar) hoe stoffelijke processen bewustzijn voortbrengen. Het is zelfs onmogelijk om zich zo'n emanatie van bewustzijn uit stof voor te stellen, gezien het verschil in zijnswijze tussen beide. Evenmin valt uit te leggen hoe zuiver stoffelijke processen (waarvan het verloop bepaald wordt door natuurkundige wetten) de basis kunnen vormen voor het denkproces (waarvan het verloop bepaald wordt door inzicht in waarheid en onwaarheid). Wanneer het verloop van de denkactiviteit door fysische processen wordt bepaald kan dat verloop niet tegelijk bepaald worden door inzicht in semantiek en logica. Het materialistisch betoog is logisch zelfvernietigend. Het biedt geen ruimte voor van de stof onafhankelijke vrijheid, terwijl die vrijheid een noodzakelijke voorwaarde is voor waarheidsverwerving. Door zijn aard zelf kan een inzicht niet van buitenaf opgedrongen worden. Verwerving van redelijk inzicht is enkel mogelijk wanneer men vrij kan denken en in vrijheid conclusies kan trekken en wanneer men zich bovendien bewust kan worden van deze denkvrijheid.

⁶ Zie bv.: <https://archive.is/d3dOt>. Binnen de staatsstructuren hebben zich wel degelijk ideologen ingegraven die het materialisme radicaal doorontwikkelen en streven naar een soort fusie, op middellange termijn, van mens en machine.

⁷ Men dient de 'macht' niet te verwarren met menselijke individuen zoals politici of experts, die zich in meer of mindere mate met het wezen van de 'macht' verbinden. 'Macht' is een niet-menselijke wezenheid waarmee de mensheid moet afrekenen.

De politieke staat eigent zich het 'recht' toe om op de individuele mensen allerhande vormen van uiterlijke dwang uit te oefenen. De staat kan een verbod uitvaardigen om het huis te verlaten, op een zitbankje plaats te nemen of om ongemaskerd op straat te verschijnen. De staat kan onverhoeds arbeid verbieden, kerken sluiten en familiebijeenkomsten vervolgen. De staat kan bij nacht en ontij binnenbreken in een huis, bijvoorbeeld ter vrijwaring van de 'volksgezondheid'. Maar de politieke staat streeft naar meer, naar controle over het individuele menselijke denken, via een tapijtbombardement⁸ van propaganda en via angstzaaijerij⁹.

⁸ Propaganda werkt in eerste lijn via 'agendasetting': de media van de machthebber bepalen welke thema's in de belangstelling staan en welke onderwerpen mogen besproken worden.

<https://anthroblog.anthroweb.info/2021/das-wahrheitsministerium-in-aktion/>

In verband met het covid-thema bleef bv. de mogelijke herkomst van het virus uit een virologisch laboratorium zeer lang een getaboeïiseerd onderwerp. Het Covid-19 virus dook op in de Chinese stad Wuhan. In de streek waar deze stad ligt komen de betrokken vleermuizen niet voor. Wel is in Wuhan een laboratorium gevestigd waar experimenten met dit virus werden verricht, ten dele met Amerikaans belastingsgeld gefinancierd (zie bv.: <https://www.youtube.com/watch?v=FIYWc4y2Zy0>). Reeds in de aanloop van de pandemie vertelden 'experten', ondermeer in 'The Lancet', dat het virus niet afkomstig kon zijn uit dit lab. De WHO steunde deze visie (<https://www.youtube.com/watch?v=50gk7vz7UHU>). Facebook en Twitter censureerden berichten die Covid-19 in verband brachten met het lab. Eén van Facebook's 'fact-checkers' was een onderzoekster die in bedoeld lab had gewerkt.

<https://www.zerohedge.com/health/conflict-interest-facebook-fact-checker-worked-wuhan-biolab-ruled-out-virus-leak-while>

Een goed overzicht van de problematiek vindt men hier:

<https://thebulletin.org/2021/05/the-origin-of-covid-did-people-or-nature-open-pandoras-box-at-wuhan/>

<https://www.youtube.com/watch?v=qVVE6MD7tRw>

<https://thebulletin.org/2021/05/six-essential-stories-on-the-origins-of-covid-19/>

<https://www.youtube.com/watch?v=7vXdBDP8uQ8>

<https://www.vanityfair.com/news/2021/06/the-lab-leak-theory-inside-the-fight-to-uncover-covid-19s-origins>

Meestal worden over deze kwestie geen kwantitatieve kansafschattingen gemaakt. Indien geen verband bestaat tussen de pandemie en het lab zou de locatie van het lab onafhankelijk moeten zijn van de plaats waar de pandemie begon. Vermoedelijk woont niet meer dan 0,1% van de Chinese bevolking binnen de cirkel rond het lab die het ziekenhuis met de eerste Covid-patiënten omvat. Een ruwe Bayes afschatting, met een a priori kans van 5% voor de juistheid van de lab-hypothese, leidt tot een a posteriori kanswaarde >95%. De rationele nulhypothese was vanaf het begin dat de Covid-19-pandemie haar oorsprong vond in het virologisch laboratorium en dat we te doen hebben met een heruitgave van vergelijkbare vroegere incidenten, zoals het infame *Dugway sheep incident* uit 1968. De risico's waren reeds jarenlang bekend (https://www.youtube.com/watch?v=KJli_DotSB4), een feit dat door de media, de politiek, de censurerende 'social media' en hun 'fact-checkers' doorheen heel 2020 bewust buiten beeld werd gehouden. Het Chinese regime kreeg alle tijd om sporen uit te wissen; pas daarna lieten *the powers that be* de lab-hypothese toe in het debat. Ook meer algemene ideologische redenen speelden een rol. De kern van de Covid-19-ideologie is de verheerlijking van de materialistische 'wetenschap' en van haar 'experten'. Hiermee is in tegenspraak het idee dat diezelfde wetenschap, die geacht wordt ons vaccin- en mondmaskergewijs te beschermen tegen het vijandelijke virus, datzelfde virus zou hebben gecreëerd (maw. de wolf wordt aangesteld als herder boven de schapen). Nevenconclusie: **"These fact-checkers in the media are just propagandists serving on behalf of the ruling class"** (Saagar Enjeti); zie <https://www.youtube.com/watch?v=DeuwqHDIRSQ>.

Het is abnormaal dat 'experts', die door hun banden met de farmaceutische industrie objectief een 'conflict of interests' hebben, toch spreekmonopolie krijgen van politiek en media. Het is eveneens abnormaal dat het experimenteel karakter van de huidige vaccinatie de facto voor het publiek wordt verzwegen; de procedure voor de introductie van een vaccin neemt normaliter verscheidene jaren in beslag:

<https://www.gsk.com/en-gb/research-and-development/development/how-we-develop-new-vaccines/>

Het strafblad van de vaccin-producenten is een ander getaboeïiseerd onderwerp:

https://www.youtube.com/watch?v=0-7R3r5_-EA ;

Naarmate de staat zich meer direct gaat gedragen als het instrument van economische machthebbers en materialistische ideologen wordt het belangrijker om een duidelijk beeld te verwerven omtrent het wezen van de vrije daad. Met name wordt het essentieel dat we als menselijke individuen het trichotome mensbeeld heroveren dat door alle mogelijke machtsinstituten sinds eeuwen wordt bekampt. De macht probeert ons te overtuigen van het niet-bestaan van de menselijke ziel. Tegen de ziel als niet tot stof herleidbare realiteit wordt onderhuids oorlog gevoerd¹⁰. Hiertegen kan de individuele mens zich verzetten door zich een levend beeld te vormen, niet enkel van de menselijke ziel doch ook en bovenal van de menselijke geest. De mens omvat niet enkel lichaam ('soma') en ziel ('psychè') maar ook geest ('pneuma'). De natuurlijke wereld biedt een treffend beeld dat kan helpen om de verhouding tussen deze drie wezensdelen te vatten: de verhoudingen tussen lichaam, ziel en geest worden als het ware weerspiegeld in de verhoudingen tussen aarde (⇔lichaam), maan (⇔ziel) en zon (⇔geest). De menselijke ziel kan de geest veronachtzamen en zich richten op de stof. Dan

AstraZeneca: <https://www.reuters.com/article/us-astrazeneca-usa-idUSKCN1152U9>

Pfizer: <https://www.ft.com/content/216d2e3e-e0aa-11e1-b465-00144feab49a>

Johnson & Johnson: <https://www.dw.com/en/johnson-johnson-fined-572-million-for-fueling-opioid-crisis/a-50177028>

<https://www.hln.be/economie/hoer-9-big-chiefs-uit-de-farma-industrie-afgelopen-jaar-miljardair-zijn-geworden-dankzij-corona-acf6cee0/>
<https://www.theguardian.com/business/2020/jan/30/transvaginal-mesh-johnson-johnson-fined-344m-for-deceptive-marketing-to-women>

⁹ Angst en dwingelandij gaan hand in hand. In het geval van de covid19-propaganda werd overdrachtelijke oorlogsretoriek aangevuld met de verplichting tot het stellen van allerlei absurde handelingen die duidelijk bedoeld zijn om smetvrees op te wekken en de uitzonderingstoestand visueel zichtbaar te maken. Zo werd het denkbeeld verspreid dat men door aanraking van drukknoppen en handvaten gemakkelijk besmet kan raken. Dit leidde tot een soort van bovenaf georganiseerde collectieve dwangneurose. Bij een medisch bezoek konden we vaststellen dat iedereen, artsen inclusief, de deurkrukken nog enkel met de elleboog bediende. Bij de tandarts ging men nog een stap verder: de knopjes op het bankcontactkastje moesten worden ingedrukt met een watstaafje dat na éénmalig gebruik naar de vuilbak werd verwezen. In Antwerpen verschenen bij bepaalde kruispunten bordjes bij de voetgangersverkeerslichten: om 'veilig' over te steken diende men de drukknop met de elleboog bedienen en die knop zelf was aangepast om dit mogelijk te maken. In winkels moesten de handvaten van de winkelkarretjes na iedere winkelbeurt worden ontsmet; speciaal personeel werd daartoe ingezet. Medisch gezien zijn deze ingrepen absurd. Ze zijn echter zeer rationeel uit propagandistisch oogpunt: ze plaatsen permanente psychische druk op het individu en mensen met weinig psychische weerstand gaan zich permanent bedreigd voelen.

<https://www.nature.com/articles/d41586-021-00251-4>

https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210528_96162954

¹⁰ De obsessie van de macht met het mondk masker wordt grotendeels verklaard door afkeer voor de realiteit van de menselijke ziel. Macht verfoeit oncontroleerbaar zieleverkeer. Bij dit intermenselijk verkeer speelt de wederzijdse aanblik van het gelaat een centrale rol. Al wat macht bezit staat dus van nature vijandig tegenover de vrije mogelijkheid voor mensen om elkaars gelaat te zien. Elke macht wantrouwt ipso facto het menselijk gelaat, met het ogenpaar dat kan doorzien wat de macht nastreeft en met de mond die vrij kan spreken (voortdurend zijn er aanvallen op het vrij spreekrecht, bv. in naam van strijd tegen 'hate speech' – *men mag enkel haten wat de machthebber haat* – of 'samenzweringstheorieën' – *men mag/moet enkel geloven in officieel goedgekeurde samenzweringen*). Dus wordt het gelaat verdacht gemaakt. Het verborgen doel is de aankweek van schaamte met betrekking tot de vertoning van het gelaat. De mens moet leren om zich te schamen over zijn ziel. Medisch gezien heeft mondkmaskerverplichting geen zin. In de eerste maanden van de covidcrisis werd dit ook door alle mogelijke experts bevestigd. Daarna werd vrij plots en wereldwijd de steven gewend, alsof men zich bewust was geworden van de propagandistische mogelijkheden. Het gaat om een oorlog tegen de menselijke ziel. Deze ziel of psyche leeft tussen de mensen; in het menselijk gelaat ervaart de mens direct het niet-stoffelijke zieleven van de ander. De definitieve zege van de materialistische ideologie zal pas een feit zijn wanneer het menselijke gelaat uit de waarneming is verbannen.

ontstaat een soort nachtsituatie: het lichaam wordt 'verlicht' door de ziel (ttz. door het dagdagelijks bewustzijn) en de aandacht van de ziel is helemaal gericht op het lichamelijke en op het fysieke. De menselijke ziel is zich dan niet bewust van het feit dat haar eigenlijke lichtbron (het waarheidsweten, het principiële vermogen om 'waar' te onderscheiden van 'onwaar') de geest is. De ziel verkeert in een toestand van geestverlatenheid en beleeft het bestaan als zinledig. De 'zin' van het bestaan is geen intellectueel inzicht en kan niet onder de vorm van een bericht worden meegedeeld of onthuld. Het individuele aardse leven van de mens komt tot vervulling in de mate dat de ziel zich bewust wordt van de geest. Dit ontwakingsproces wordt van oudsher¹¹ beschreven als een 'tweede geboorte': de geest wordt geboren binnen de ziel (Jh.3:5-8). Deze gebeurtenis is vergelijkbaar met het aanbreeken van de dageraad: de maan schijnt nog steeds, maar belicht door de zon, badend in een zonnige hemel en gericht op de zon (één van de effecten van de dageraad is precies dat ook de glorie van de fysieke wereld en het fysieke menselijke lichaam aan het licht komt¹²).

De titel van Fromaget's boek "**La drachme perdue**" ('De verloren drachme'; zie p.16; de titel verwijst naar Lk.15:8 en 17:21 en de commentaar van Origines op deze passages) impliceert de vergelijking van de menselijke geest met een munt, die in onszelf verloren is geraakt en die we kunnen terugvinden (een ander beeld voor de 'tweede geboorte'). De 'kostbare munt' is een zeer geschikt beeld voor de individuele menselijke geest die ten gronde kan begrepen worden als een geïndividualiseerde verschijningsvorm van zowel waarheid als vrijheid. Waarheid en vrijheid zijn twee complementaire zijden van dezelfde geestelijke munt. Zij impliceren elkaar: waarheid kan niet verworven worden zonder vrijheid en vrijheid zonder waarheid collapseert tot ongedetermineerdheid. De substantie van de munt zelf is de liefde; de liefde voor de waarheid, de vrijheidsliefde, en de liefde voor het waarachtig bestaan van God en de schepping. De menselijke ziel beschikt over zelfbewustzijn en is in staat om deze schat in zichzelf te vinden. Het vinden van de geest in

¹¹ Het trichotome mensbeeld was in de oudheid algemeen verbreid. Hoewel het door vele christelijke kerken (inzonderheid de katholieke kerk) wordt verworpen is het trichotome mensbeeld ook het oorspronkelijke christelijke mensbeeld. Michel Fromaget ("**La drachme perdue**"; 2010): "...autour de la Méditerranée et au Moyen-Orient, le paradigme tripartite fut, durant toute l'Antiquité, et plus tardivement encore, un canvas anthropologique fondamental" (p.6); "L'anthropologie des premiers chrétiens fut (...) explicitement tripartite comme en témoignent les épîtres de Paul (1Th.5:23; Hb.4:12; 1Ko.2:13-15; 1Ko.15:44-46; Ph.1:27 etc.) ainsi que l'œuvre capitale du plus grand des Pères apostoliques: saint Irénée (115-202 env.). On est d'ailleurs fondé à croire que le Nouveau Testament dans sa totalité – et en particulier l'évangile de Jean – ne trouve sa signification pleine et véritable, sa profondeur et sa hauteur authentiques, qu'à la lueur du paradigme trilogique" (p.8); "la majeure et la plus belle part des penseurs de l'Antiquité aperçut en l'homme trois composantes non réductibles l'une à l'autre. Bien sûr, la manière dont furent conceptualisées et vécues ces trois dimensions de l'humain ne fut pas identique chez tous. L'anthropologie tripartite de saint Paul n'est pas celle de Platon, celle d'Origène n'est pas celle d'Irénée, celle de Valentin n'est pas non plus celle du judaïsme. Mais le fait demeure, solide, sûr, incontestable: dans le composé humain, où ces penseurs – les plus grands cerveaux de leur temps! – voyaient trois éléments, trois parts, trois composantes, trois dimensions, nous n'en voyons plus aujourd'hui que deux (...)" (p.9).

¹² "...l'une des premières leçons que l'esprit donne à l'âme est bien la découverte de la noblesse et la bonté du corps" (Fromaget "**La drachme perdue**", p.136).

zichzelf is het vinden van de zin van het leven. Christus sprak over deze vondst in maatschappelijke termen: het ging over het vinden, zowel in zichzelf als in de relatie tot de ander, van het 'koninkrijk Gods' of het 'koninkrijk der hemelen': **"Het koninkrijk der hemelen lijkt op een schat verborgen in een akker. Toen iemand ze vond, verborg hij ze weer en in zijn blijdschap verkocht hij alles wat hij bezat en kocht die akker"** (Mt.13:44); **"De komst van het koninkrijk Gods kunt gij niet waarnemen. Men kan niet zeggen: hier is het, of daar is het. Want het koninkrijk Gods is midden onder u"** (Lk.17: 20-21).

Langs de ene zijde is de 'tweede geboorte' een proces van radicale individualisering: binnen onze psyche wordt als het ware het kind van onze eigen geest geboren. Zoals iedere geboorte is dit een pijnlijk proces. Het proces wordt niet opgedrongen; we worden subtiel uitgenodigd maar we moeten zelf besluiten om de weg gaan¹³. Langs de andere zijde is deze 'tweede geboorte' de ontwaking in onszelf van het maatschappelijk ideaal, waarbij dit laatste niet verschijnt als een abstract concept of partijpolitiek programmapunt, doch als een hemelse sociale gestalte van grote schoonheid. Naarmate we intensiever geconfronteerd worden met maatschappelijk destructieve processen – en de corona-crisis bracht ons wat dat betreft in een stroomversnelling¹⁴ - wordt het dringender om op zoek te gaan naar deze schat in ons, naar dit verborgen 'koninkrijk der hemelen', naar de rozentuin van onze idealen. Onze menselijke vrijheid onderscheidt zich van banale ongedetermineerdheid doordat wij kunnen handelen op basis van inzicht. De mogelijkheid om langs denkende weg inzicht te verwerven en waarheid te bereiken is een noodzakelijke voorwaarde om tot vrij handelen komen. Doch het is geen voldoende voorwaarde. De vrije daad, gebaseerd op vanuit vrijheid verworven inzicht, moet *ertoe doen*. Daden kunnen niet gesteld worden op basis van inzicht indien die daden betekenisloos zijn; het besef van de betekenisloosheid van de daad herleidt ipso facto die daad van een vrije tot een ongedetermineerde en willekeurige daad. Vrije daden overstijgen de persoonlijke willekeur; ze zijn de vrije verwerkelijking van een doelstelling die weliswaar in de eigen ziel ontluikt maar die tegelijk ook de eigen subjectiviteit overstijgt. Met andere woorden: de vrije daad wordt gesteld in dienst van een *ideaal*. Over deze idealen en hun herkomst moet worden nagedacht.

¹³ "L'esprit apparaît au regard de l'âme comme une véritable merveille et le plus fréquent est qu'il lui manifeste, au début, sa présence à travers l'expérience même de l'émerveillement (...) L'esprit ne s'impose pas à l'âme. Il la sollicite avec tant de précaution et de délicatesse que celle-ci souvent (...) n'en a pas même conscience. L'expérience spirituelle, en ses débuts au moins, est une expérience discrète, fragile, évanescence, furtive et fugitive, comme à la limite du perceptible. En cela, elle incite l'âme à devenir attentive à l'invisible, à l'impalpable. Elle l'incite à s'élever, à se tourner vers le ciel et il fréquent que, jusque dans le corps même, elle procure une impression d'apesanteur, de légèreté, de liberté qui ne trompe pas le bénéficiaire" (Fromaget 2010, p. 63-64;78-79).

¹⁴ Prof. Mattias Desmet (RUGent) heeft herhaaldelijk gewezen op de totalitaire kenmerken van de corona-crisis: een absurde vorm van logica - in het huidige geval afgeleid uit een stel medische premissen – leidt tot het opgeven van menselijkheid en rechtmatigheid. Zolang niet voldoende mensen de realiteit van de individuele menselijke geest beleven blijft het gevaar voor totalitarisme bestaan. Het is onvoldoende om het totalitarisme in al zijn verschillende gedaantes te herkennen. Belangrijker is dat een beschavingspeil wordt bereikt waarop de realiteit van de menselijke geest wordt beleefd, zodat het totalitarisme ophoudt om een permanente bedreiging te vormen (<https://www.youtube.com/watch?v=nCfdbR0WOAs>).

Het maatschappelijk ideaal leeft in de menselijke ziel doch overstijgt tegelijk de subjectiviteit van de ziel. Een ideaal is meer dan een willekeurig bedenk-sel; het is in letterlijke zin transcendent. Het ideaal bergt rationaliteit in zich; het verschijnt als iets waarachtigs dat zich voor de rede kan verantwoorden. Maar tegelijk overstijgt het ideaal de naakte logica. Het ideaal roept liefde op; per definitie loopt men warm voor het ideaal. Het ideaal is beminde waarheid die verschijnt als beeld van een mogelijke toekomst. Het ideaal als zodanig lijkt dus in eerste instantie 'etherisch'¹⁵. Het ideaal is echter meer dan een a priori gegeven mogelijkheid waarmee wij ons vervolgens a posteriori kunnen verbinden. Het ideaal wordt integendeel pas tot reële mogelijkheid in de mate dat onze ziel zich met dit ideaal verbindt dwz. in de mate dat het ideaal ons dagdagelijks bewustzijn vervult. Met andere woorden: het ideaal leeft tegelijk in het etherische en het astrale¹⁶ zijnsbereik. We zijn tegelijk de aanschouwer en de schepper van het ideaal. Het ideaal is een beeld van transcendente oorsprong dat in ons bewustzijn opduikt en weergeeft wat in maatschappelijk opzicht objectief mogelijk is indien onze individuele menselijke wil zich op die mogelijkheid richt en zich met die mogelijkheid verbindt.

Het maatschappelijk ideaal is, door zijn aard zelf, niet subjectief. De verschijning ervan in ons bewustzijn is tegelijk een venster op de bovenzinnelijke of transcendente wereld die ons deze beelden schenkt. Onze maatschappelijke idealen, waarvoor wij in liefde kunnen ontvlammen, zijn geen beelden die door de menselijke psyche werden verzonnen. Zij zijn afkomstig van wezens die in de religieuze en esoterische wandeling 'engelen' worden genoemd. Voor de hedendaagse mens lijken deze engelwezens vooreerst pure fictie. Zij lijken immers principieel onwaarneembaar; hun 'zijn' lijkt onderscheidbaar van hun 'niet-zijn' en bijgevolg wordt hun bestaan Ockhams-gewijs verworpen. We kunnen echter deze engelwezens wel degelijk waarnemen, namelijk doorheen onze idealen. Daarbij is het van groot belang om te letten op de preciese zijnswijze van deze laatste. Onze idealen zijn immers, door hun aard zelf, niet subjectief doch objectief-transcendent: ze overstijgen onze willekeur en bereiken ons dagbewustzijn komend van de geest. De

¹⁵ De term 'etherisch' wordt hier gebruikt in de standaard esoterische zin. Het zijnsdomein van het etherische betreft het potentiële, datgene wat in objectieve zin mogelijk is en als objectieve mogelijkheid deel uitmaakt van het 'zijn' in het algemeen (de 'causa materialis' in de zin van Aristoteles en Aquino). De zijnswijze van natuurwetten is bijvoorbeeld etherisch: deze wetten 'beschrijven' of 'omvatten' datgene wat in bepaalde actuele omstandigheden mogelijk resp. onmogelijk is. Levende organismen hebben, naast hun actuele fysieke lichaam, ook een met het 'fysiek lichaam' nauw verbonden 'etherlichaam' waarin de ontwikkelingsmogelijkheden, groeipatronen enz. zijn vervat. De etherische zijnswijze kan gekarakteriseerd worden als 'oersymbool', 'archetype', 'Gestalt', ed.

¹⁶ Het 'astrale' zijnsbereik is de gebruikelijke esoterische term voor het zijnsbereik van het bewustzijn. De materialistische ideologie die het bestaande politiek systeem doordringt en domineert kan op geen enkele manier het bewustzijn begrijpen of plaatsen en 'geloof' dat het bewustzijn een nog te verklaren 'epifenomeen' is van de stof. In werkelijkheid is het bewustzijn de zijnswijze van de ingebedheid van het actuele fysieke zijn en het potentiële 'etherische' zijn in éénzelfde algemene 'zijn' (maw. Het bewustzijn is de zijnswijze van de Aristotelische 'causa finalis'). Daarom vertoont het bewustzijn enerzijds een absolute eenheidspool (het bewustzijn is ipso facto en éénduidig het bewustzijn van één wezenheid) terwijl het anderzijds in zich elementen kan samennemen uit zowel het actuele fysieke bereik als uit bereik van het potentiële. Niet enkel het menselijke zelfbewustzijn doch ook het dierlijke bewustzijn is hiertoe in staat (cfr. proeven van Kohler en vele andere).

glans die het maatschappelijk ideaal vertoont, zijn aantrekkelijkheid die liefde in de ziel doet ontvlammen, is uiteindelijk de glans van de engel. Men kan desgewenst de engel definiëren als de transcendente bron van het maatschappelijk ideaal dat oplicht in de menselijke psyche. De realiteit van de engel wordt door de mens in eerste instantie waargenomen doorheen het menselijk ideaal dat oplicht in het menselijk bewustzijn. Het is dus niet waar dat engelen voor ons mensen onzichtbaar zijn. Wij zien de lichtgestalte van de engel onder de vorm van de maatschappelijke idealen die zich in onze ziel aandienen, ochtend na ochtend. Het probleem is dat wij als volwassene zijn getraind om 'realistisch' te zijn, om *niet* te 'dromen', om 'nuchter' te blijven en gemakkelijks halve weg te kijken van de geest, van de engel en van het ideaal.

Volgens Rudolf Steiner (Zürich, October 9, 1918; GA 182, p.143 ff.) vormen de engelen inderdaad beelden in het menselijke astrale lichaam¹⁷ die betrekking hebben op de toekomst van de menselijke samenleving¹⁸. Deze beelden verschillen ongetwijfeld van mens tot mens doch hebben een gemeenschappelijke kern die volgens Steiner drie aspecten omvat. Vooreerst ontstaat een beeld dat inhoudt dat niet de ene mens rustig kan genieten van geluk terwijl daarnaast een andere mens ongelukkig is en lijdt. Dit beeld houdt een ideaal in van absolute broederlijkheid en van vereniging van de mensheid met betrekking tot het fysieke leven. Een tweede beeld, dat aansluit op het eerste, heeft als kern dat in de toekomst iedere mens in de ziel van iedere andere mens een geestelijke kern ziet die door Steiner wordt aangeduid als het **"...verborgen goddelijke"** (p.145)¹⁹. Steiner verwijst hier tamelijk direct naar het maatschappelijk ideaal van wat men de 'sacramentele sfeer'²⁰ kan

¹⁷ Steiner voegt hieraan toe dat de engelen deze beelden vormen **"...onder de leiding van de geesten van de vorm"** (**"Unter der Anleitung der Geister der Form formen sie Bilder"**; p.144). Dit is belangrijk omdat de hiërarchie van de 'geesten van de vorm' (de "Exusiai") overeenkomt met de Aristotelische vormoorzaak (bv. de actueel bestaande vorm waaraan een stoffelijk fenomeen zich voltrekt). Deze leiding door de geesten van de vorm wordt logisch verwacht vermits de maatschappelijke idealen van de mens uiteindelijk betrekking hebben op de omvorming van de aarde en het aardse leven.

¹⁸ **"...die Engel (...) wollen solche Bilder in den menschlichen astralischen Leibern erzeugen, welche ganz bestimmte soziale Zustände im menschlichen Zusammenleben der Zukunft herbeiführen"** (GA 182, p.144).

¹⁹ **"Aber es gibt noch einen zweiten Impuls, unter dessen Gesichtspunkt diese Angeloi formen; das ist: sie verfolgen nicht nur gewisse Absichten mit Bezug auf das äußere soziale Leben, sondern sie verfolgen auch gewisse Absichten mit Bezug auf die menschliche Seele, auf das seelische Leben der Menschen. Mit Bezug auf das seelische Leben der Menschen, da verfolgen sie durch ihre Bilder, die sie dem astralischen Leibe einprägen, das Ziel, daß in der Zukunft jeder Mensch in jedem Menschen ein verborgenes Göttliches sehen soll. Also wohlgemerkt: Anders soll es werden nach der Absicht, die in der Arbeit der Angeloi liegt. Es soll werden so, daß wir nicht den Menschen gewissermaßen wie ein höherentwickeltes Tier nur seinen physischen Qualitäten nach betrachten, weder in der Theorie noch in der Praxis, sondern daß wir jedem Menschen entgegengetreten mit dem voll ausgebildeten Gefühl: In dem Menschen erscheint etwas, was aus den göttlichen Weltengründen heraus sich offenbart, durch Fleisch und Blut sich offenbart. - Den Menschen zu erfassen als Bild, das sich aus der geistigen Welt heraus offenbart, so ernst als möglich, so stark als möglich, so verständnisvoll als möglich, das wird in die Bilder durch die Angeloi gelegt"** (GA 182, p.145).

²⁰ **"(...) die Begegnung jedes Menschen mit jedem Menschen [wird] von vornherein eine religiöse Handlung, ein Sakrament sein, und niemand wird durch eine besondere**

noemen, die in onze hedendaagse samenleving bijna volledig is uitgeroeid. Een derde gemeenschappelijk element in deze aan de mens voorgestelde idealen is van wetenschappelijke aard: het gaat om de ontwikkeling van een kennisideaal dat niet langer beperkt blijft tot de stoffelijke sfeer maar dat aan de mens toelaat om als kennend wezen de wereld van de geest te bereiken²¹. Hier duikt tegelijk de reflexiviteit op die typerend is voor het menselijke zelfbewustzijn: het ideaal verwijst naar zichzelf. De verschijning van het menselijk ideaal als fenomeen is als zodanig onderdeel van dat fenomeen, in de zin dat het begrijpen, in een authentiek wetenschappelijke zin, van de natuur van het ideaal, zelf deel uitmaakt van dat ideaal. Rudolf Steiner drukt dit uit in de zin dat de mens zich een bewustzijn hoort te verwerven, niet enkel van het ideaal zelf, doch ook van de angelieke her-komst van dit ideaal. Hiervoor zijn geen bijzondere helderziende gaven nodig, maar wel de wil om bewust en zorgvuldig in te gaan op de transcendente natuur van het maatschappelijk ideaal zoals dit in ons zelfbewustzijn verschijnt²². Dat is een stap die door de mensheid zou moeten gezet worden: **“De mensen horen zuiver vanuit hun bewustzijnsziel, dwz. door middel van hun bewust denken, het punt te bereiken waarop zij zien hoe de engelen te werk gaan om de menselijke toekomst voor te bereiden”**²³.

Onze idealen kunnen begrepen worden als een voorstel dat ons gedaan wordt door de engelenwereld. Idealen dwingen niet. We kunnen leven zonder aandacht de schenken aan de beelden die ons worden aangeboden. In onze psyche, in ons dagdagelijks bewustzijn brandt voortdurend de godslamp van het waarheidsweten. Het licht van die lamp is als het ware ons geestelijk minimum. Per definitie kunnen we dit geestelijk minimum negeren want de geest dwingt nooit. Indien we ingaan op de menselijke idealen die voor ons innerlijk oog verschijnen, deze idealen cultiveren en de beelden steeds beter proberen te doorgronden, begint een proces dat een ‘tweede geboorte’ werd genoemd: de geest wordt dan ahw. geboren in de ziel. Dit is geen vanzelfsprekend doch een pijnlijk en zelfs gevaarlijk proces. De mens is geroepen om die weg te gaan. Onze idealen roepen ons op tot onze tweede geboorte.

Kirche, die äußere Einrichtungen auf dem physischen Plan hat, nötig haben, das religiöse Leben aufrechtzuerhalten. Die Kirche kann, wenn sie sich selber richtig versteht, nur die eine Absicht haben, sich unnötig zu machen auf dem physischen Plane, indem das ganze Leben zum Ausdruck des Übersinnlichen gemacht wird” (GA 182, p.146).

²¹ “Geisteswissenschaft für den Geist, Religionsfreiheit für die Seele, Brüderlichkeit für die Leiber, das tönt wie eine Weltenmusik durch die Arbeit der Engel in den menschlichen astralischen Leibern” (GA 182, p.146).

²² “Man braucht, möchte ich sagen, nur sein Bewußtsein bis zu einer gewissen anderen Schichte hinaufzuheben, dann fühlt man sich hineinversetzt in diese wunderbare Arbeitsstätte der Angeloi in dem menschlichen astralischen Leibe. Nun ist es so, daß wir im Zeitalter der Bewußtseinsseele leben, und in diesem Zeitalter der Bewußtseinsseele tun die Angeloi in menschlichen astralischen Leibe das, was ich eben erzählt habe. Die Menschen sollen nach und nach bewußt zum Erfassen dessen kommen, was ich eben erzählt habe. Das gehört in die menschliche Entwicklung hinein” (GA 182, p.146).

²³ “Die Menschen müssen rein durch ihre Bewußtseinsseele, durch ihr bewußtes Denken dazu kommen, daß sie schauen, wie es die Engel machen, um die Zukunft der Menschheit vorzubereiten” (GA 182, p.147-148).

De huidige crisis kan begrepen worden als een ernstige waarschuwing voor wat zal gebeuren indien wij onverschillig blijven ten overstaan van de idealen, waarvan we de kiemen meebrachten uit het hiervoormals en die nacht na nacht, als bloemen in een sprookjestuin, door de engelenwereld worden verzorgd. In ons wezen sluimert immers ook een kapitaal aan wil, die geroepen is om zich met deze idealen te verbinden en ze te verwerkelijken. Die wil blijft bestaan, ook wanneer we in ons dagdagelijks leven verre blijven van alle streven naar enig menselijk ideaal. De wil zoekt zich dan een uitweg, als water in een verstopte en chaotisch overlopende gracht, en manifesteert zich uiteindelijk op een maatschappelijk destructieve manier. Bij gebrek aan gecultiveerde geestelijke beelden verbindt de menselijke wil zich uiteindelijk met steriele en ontmenselijkende opvattingen²⁴. De energie en levenswil waarover we beschikken ter verwerkelijking van onze authentieke idealen gaat niet verloren. Indien we onze idealen verwaarlozen en het geduldig werk van de engelen blijven negeren komen de betrokken krachten toch te voorschijn, maar als onherkenbare spookgestalten. Zij bewerken dan politiek totalitarisme in zijn meest absurde en karikaturale vorm, precies het omgekeerde van wat in onze verwaarloosde en onbewust gebleven idealen daadwerkelijk leeft. 2021 werd het ondertussen en de covid-crisis leert in elk geval deze ene les: verwaarlozing en verdringing van het werk verricht door onze engelen heeft nefaste gevolgen.

²⁴ **“Verloren gaan die krachten niet; ze breiden zich uit, worden steeds reëler, en verbinden zich toch met gedachten, gevoelens en strevingen. Wat gebeurt? Mensen worden rebellen, revolutionairen, ontevreden mensen die niet waten wat ze willen omdat ze iets onkenbaars willen, iets wat maatschappelijk niet kan worden verwerkelijkt, iets wat ze zich voorstellen en waarvoor ze ageren, dat echter niet met hun sociaal verbeeldingsvermogen werd gevat (...) Wanneer thans de wereld revolteert, dan is het eigenlijk de hemel die revolteert, dwz. de hemel die in de mensenzielen wordt onderdrukt en dan niet in zijn eigen gestalte maar in het tegendeel daarvan tot uiting komt, niet in imaginaties, maar in bloedige strijd. Het is dus geen wonder dat mensen die op zo’n wijze de sociale orde verstoren het gevoel hebben dat ze eigenlijk iets goeds doen. Want wat voelen ze, diep in zichzelf? Diep in zichzelf voelen zij de hemel, die echter in hun ziel als een karikatuur verschijnt. Zo zwaarwichtig zijn de waarheden die we tegenwoordig zouden moeten inzien”** (“Verloren gehen diese Kräfte nicht; sie breiten sich aus, sie gewinnen Dasein, sie treten doch in die Gedanken, in die Gefühle, in die Willensimpulse hinein. Und was entstehen daraus für Menschen? Rebellen, Revolutionäre, unzufriedene Menschen, Menschen, die nicht wissen, was sie wollen, weil sie etwas wollen, was man nicht wissen kann, weil sie etwas wollen, was mit keinem möglichen sozialen Organismus vereinbar ist, was sie sich nur vorstellen, was in ihre Phantasie hätte gehen sollen, da nicht hineingegangen ist, sondern in ihre sozialen Treibereien hineingegangen ist. (...) Wenn heute die Welt revolteert, da ist es der Himmel, der revolteert, das heißt der Himmel, der zurückgehalten wird in den Seelen der Menschen, und der dann nicht in seiner eigenen Gestalt, sondern in seinem Gegenteile zum Vorschein kommt, der in Kampf und Blut zum Vorschein kommt, statt in Imaginationen. Es ist daher gar kein Wunder, wenn jene Menschen, die sich an solchem Zerstörungswerk der sozialen Ordnung beteiligen, eigentlich das Gefühl haben, sie tun etwas Gutes. Denn was spüren sie in sich? Den Himmel spüren sie in sich; er nimmt aber nur karikaturhafte Gestalt an in ihrer Seele. So ernst sind die Wahrheiten, die wir heute einsehen sollen”; R.Steiner, Dornach, 11sept.1920; GA 199, p.260).

Op het VRT-programma 'Terzake' van 15 april 2021 (interviewer: Kathleen Cools) kwam Jean-Marie Dedecker, burgemeester van de kustgemeente Middelkerke, te zitten tegenover Marc Van Ranst, viroloog, professor en 'expert'. Het onderwerp van discussie was het voornemen van de burgemeester om vanaf 1 mei de opening van horeca-terrassen toe te laten.

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/04/14/kalender-overlegcomite/>

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/04/15/jean-marie-dedecker-houdt-vol-terrassen-open-op-1-mei-is-ter-b/>

De kern van het gesprek verliep als volgt (taalgebruik lichtjes bijgesteld):

JMD: "Besmettingen in de buitenlucht zijn er bijna niet. Eén op duizend. Ik heb hier studies bij (...) U bent viroloog. U weet dat het aantal besmettingen in open lucht slechts één duizendste is van het aantal besmettingen binnenshuis".

KC: "Professor Van Ranst, wat is er mis met het principe zoals het hier wordt uitgelegd? Want een tijdje geleden zat u hier in de studio in verband met Terkamerenbos [waar begin April corona-rellen plaatsvonden] en u zei toen: 'Het risico op besmetting in de buitenlucht is minimaal'. Waarom kan dit dan eigenlijk niet"?

MVR: "U gaat absoluut geen enkele viroloog vinden die het tegendeel zal beweren. Maar het is afgesproken om dat op 8 mei te doen".

Met andere woorden: het expertendom is het eens over het gegeven dat de sluiting van de horecaterrassen, en het verbod op buitenluchtactiviteiten in het algemeen, geen invloed heeft op het aantal besmettingen. Toch worden die terrassen gesloten, minstens tot 8 mei. Het staat niet eens vast dat ze op 8 mei open mogen. De opening gaat volgens het 'overlegcomité' enkel door wanneer 'de cijfers' dat 'toelaten'. Volgens expert-viroloog Van Ranst moeten we het sluitingsbevel (door hem eufimistisch een 'afpraak' genoemd) opvolgen, niet omdat dit medisch zin heeft maar omdat dit de 'afpraak' is. Hij beschuldigt Dedecker van 'populisme'. Het 'populisme' bestaat hierin dat men weigert om een medisch onzinnige strafmaatregel, ter gelegenheid van de epidemie door politici aan de bevolking opgelegd, actief uit te voeren. Men wordt geacht om de rede te laten varen en om het kwade actief te beoefenen (dwz. medemensen actief schade te berokkenen en te vernederen) om de enkele reden dat een bureaucratisch bevel in die zin is uitgegaan.

Het boze kan optreden in verschillende graden. Het oppervlakkig boze gaat gepaard met misleiding, bedrog, geweld, door een dader gepleegd ten nadele van een slachtoffer. Er bestaat ook een diepere vorm van boosaardigheid die gericht is op de morele corrumpering van het slachtoffer. Het slachtoffer wordt ertoe gebracht om zichzelf, in één of andere zin, uit eigen wil te ontmenselijken. Het boze legt het masker af, maakt de eigen boosaardigheid openlijk bekend, en probeert het slachtoffer ertoe te brengen om zogenaamd vrijwillig 'mee te werken' en de eigen menselijkheid op te geven. Het slachtoffer wordt

hierdoor niet enkel in materiële, fysieke en psychische zin geraakt maar in zijn diepste innerlijkheid moreel gebroken. Het is deze radicalere vorm van boosaardigheid die we zien doorschemeren in het hierboven geciteerde gesprek. Het bevel (de zogenaamde 'maatregel' of 'afspraken') wordt niet langer verantwoord door (al dan niet bedriegelijke) medische argumenten. Integendeel, de 'expert' geeft openlijk toe dat de 'maatregel' geen medische zin heeft en hij bevestigt dat alle 'experten' hierover hetzelfde zeggen. Maar tegelijk wordt gesteld dat het bevel moet worden opgevolgd *omdat* het bevel is uitgevaardigd. De burgemeester krijgt onomwonden te horen dat hij een onzinnige en vrijheidsbeperkende ingreep politieel moet opleggen *om de enkele reden dat* die regel door een comité van machthebbers is uitgevaardigd.

De huidige COVID-episode is doorweven met dit soort dehumaniserende tendenzen. We passeren wereldwijd over een soort inwijdingsdrempel: we leren stapsgewijs het diepere boze kennen. We verwerven zelfkennis. Want het diepere boze doet beroep op onze eigen zwakte, op de boosaardigheid in onszelf. Het laatste wat we moeten doen is politici of 'experten' demoniseren. We kunnen en moeten hun verkeerde daden aanklagen. Maar vooral horen we te beseffen dat het boze als zodanig leeft in ieder van ons. Het diepere boze kan slechts werkzaam zijn doordat in elk menselijk individu een anti-menselijke schaduwgestalte leeft. We zijn allemaal in staat om op allerlei manieren onze roeping tot menselijkheid te verraden. Dat is de vreemde geestelijke werkelijkheid waarin wij thans nolens volens worden ingewijd. In ieder menselijk individu wordt voortdurend gevochten om de biografische stuurknuppel: leiden wij als vrij denkend, minnend en handelend wezen ons eigen bestaan of laten we het stuur over aan die grauwe en rauwe schaduw die leeft in ons, die we niet zomaar kunnen afschudden, die onze menselijkheid haat, die onze vrijheid haat, en die ons voor altijd het mondneusmasker wil opzetten van angst en slavernij?